

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségnél. — Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Felhívás.

a békésmegyei régész- és művelődéstörténelmi egyesület megalakítása tárgyában.

A „Békés” hetilap i. évi ápril 26-án megjelent 17-ik számában, volt szerencsém a megye nagy közönségének bemutatni a békésmegyei régész- és művelődéstörténelmi egyesület alapszabályainak javaslatát, mely a megyei állandó régészeti küldöttség közös megállapodása szerint elfogadva, a t. évi május 4-én és folytatva tartott megye bizottsági közgyűlésen is helyben hagyást nyert; — s ugyanezen közgyűlés, az egyesület állandó nyilvános tárlatának helyiségeül, a megyeház területén levő ugynevezett „fonóház”-at jelölve ki, annak átalakítását is fölajánlta. — Sőt ezen átalakítási munkálatok ez időszert már meg is kezdetek; — valamint örömmel tudatnám, hogy a Haanfélé régiséggyűjtemény megvételére közadakozás útján befolyt 700 frtot, a nemzetművelődési célból alakított megyei magyartó-pénztárból, a hiányzó 300 frtal kiegészíté, melynek folytán ezen értékes régiség gyűjtemény már által is vétetett.

Ily szerencsés körülmények között, most már elkerülhetetlenül szükségessé vált, a békésmegyei régész- és művelődéstörténelmi egyesület megalakítani melynek célja leendő: „felkutatni és egybeölelni mindazt, ami a tudomány, irodalom és művészet, az ipar és kereskedelem, a gazdaság és földművelés, a politika és közélet terén a megyében mint nevezetesség tünt fel: — megszerezni és köve-

lésre méltó példa gyanánt átadni az utó-
nemzedéknek mindazon kitűnő férfiak arcképeit, életrajzait, és műveit, akik bármely időben az emberiség, a haza és közvetlenül a megye javára, dicsőségére működtek; — tanulságos képét nyújtani az állat- és növényország különböző fajainak a megyében található ritkább példányai-
ban: — végre megszerezni és nyilvános tárlatában kiállítani — egy első sorban nemzetünk-, mint a régmúlt korra vonatkozó ritkaságokat, régiséget, és műkincseket.”

A „Békésmegyei Közlöny” hetilap f. évi ápril 12-én megjelent 11-ik s ezt követő 12-ik számában, tek. Zsilinszky Mihály szarvasi tudós tanár ur, gyönyörűen okadatott eszméket közölt, szintén a megyei múzeum és régész egyesület alakítása tárgyában.

„Békésmegyei felvirágzásának legfőbb feltétele — nygmond — a közneveltség tényezőinek gondos ápolása, és lelkes felkarolása.”

És e célból: „nekünk oly köznevelődési egyesület kellene létrehozunk, melynek tagjait lenni Békésmegye minden rangú és rendű polgára dicsőségének tartassa, mely hivatva volna az értelem haladást nem csak felkeltetni, hanem állandóan táplálni is, a nép minden rétegeiben.”

Ilyen egyesület leendő a békésmegyei régész- és művelődés történelmi egyesület, mely hivatva van a már elősoroltakon kívül egy közös cél elérésére, a megyének a politikai elvkülömbőség és meghasonlítás által egymástól élesen elkülönített erőit és tehetségeit egyesíteni, — mely hivatva van összetartó kapása lenni Békés-

megye polgárainak; — mivel nem tudnám, nem merném még feltételezni sem, hogy valaki kivonni magát azon szent egyesülésből, melynek célja: a köznevelődés előmozdítása, szellemi — úgy mint gyakorlati módon.

Ne tartson vissza tehát bennünket politikai elvkülömbőség, ne tartson vissza a hideg közöny, ne tartson vissza semmi sem, — hanem mint Békésmegyének fiai, s így egymás testvérei, egyesüljünk azon egy táborban, egyesüljünk a régész- és művelődéstörténelmi egyesület neve alatt, — s lelkesítsen bennünket azon gondolat, hogy itt ugyanazon közös és sze t célért, ugyanazon jelszóval küzdünk és haladunk előre, és ez: a közjó, a közérdek és művelődés, és a megye felvirágzásának előmozdítása, fényének enlése. És lehetetlen, hogy majdan vállvetett fáradozásainknak messzekiható eredménye, sikere ne legyen, mert mindig ott van az égi áldás, és ott lehet a közjót bőven gyümölcsöző tőkévé tenni a hol minden törekvő egy szent ügy érdekében egyesül.

Azért egész tisztelettel felkérem Békésmegyének minden egyes érdemes polgárát, kiket a megyének nemesebb téreni előhaladása érdekel, hogy a f. hó június 18-án délután 4 órakor, Gyulán a megyeház nagy termében tartandó békésmegyei régész- és művelődés-történelmi egyesület alakuló gyűlésen, minél nagyobb számmal megjelenjen sziveskedjenek, hogy így az erőknél a legnemesebb célra törekvő összesítése által, a jó példával előre ment többi megyéket követve, létrehozzuk Békés-

megyében is a szép jövőjü egyesület, mely adja az ég Ura, hogy megyénknek, már a közel jövőben — minél nagyobb mértékű szellemi és erkölcsi hasznokat eredményezzen!

Midőn jelen felhívásomat az ügy barátai és a megye minden lelkes polgárának ismételt szives figyelmébe ajánlanám teljes tisztelettel maradtam.

Gyulán, 1874. június 10-én.

Göndöcs Benedek
apát és lelkész.

A békési real-gymnasiumi tanárkar emlékirata a békésvárosi oktatásügy rendezése végett a városi képviselő testület s az egyházak által kiküldött bizottsághoz.

(Vége.)

II.

Ha a legközelebbi nép-számlálás adataira tekintünk, legott belátjuk, hogy városunk lakossága jó részben földműveléssel foglalkozik, azonban eléggé tekintélyes az iparosok és kereskedők száma is. Ama adatok e három osztályra vonatkozólag következők:

gazdaszáttal foglalkozó 6295

iparral 855

kereskedéssel 117 egyén.

Mindhárom osztály jogosulva van arra, hogy érdekeik, — melyek egyuttal az egész érdekei — szemelőtt tartassanak, midőn az iskolák rendezéséről van szó. — Mindenyik számára külön egy-egy szakiskola felállítására lehetetlen. — valamelyik osztály számára a többiek mellőzésével egy szakiskola fölál-

TÁROZA

A nők emancipatioja.

— Márki Sándortól —

Alig van társadalmi kérdés, melyel újabb időben a röpiratok és hírlapirodalom ne foglalkoznának, s természetesen találjuk, hogy e kérdések közt a nők emancipatioja nem utolsó helyen áll, s már magában véve ez is elég hízogó lehet bölgyeinkre, hogy róluk mint társadalmunk fő főfactorairól annyit beszélünk.

Különben a nőkről már Mózes kezdte meg az írást, mert nemük befolyása már eredetünknel is végzetserű volt, ha Éva Ádámot rá nem beszéli, még talán ma is élveznők a paradicsomi boldogságot, különben ez hypothesis, mert tökéletesen meg vagyunk győződve, ha Éva anyánk nem, megtette volna valamelyik unokája, s most mégis ott volnánk épen hol most.

És a férfi nemnek becsületére válik, hogy az élet küzdelmei közt nem tesz szemrehányást a hölgyvilágnak paradicsombeli öre hibájáért, mely óta annyi izadás közt keresi a napi kenyeret, de nem csak ezt nem teszi, hanem vannak, kik a gyenge nemnek annyi erőt tulajdonítanak, hogy az élet fáradságosabb részére is képeseknek tartják s velük minden jogaikat nem csupán

udvariasságból szivesen megosztanák. Ezek a nőket emancipálni szeretnék.

Szerencsétlenségük azonban, hogy a férfiakat korunk nem érti, nem tudván képzelni oly hosszú utat, mely a főző kanáltól a tudói diplomáig nyulna.

Vannak aztán olyanok is, kik a nőket úgy tekintik, mint — szerintök — gyengébb nemet, kiknek védelmére a gondviselés a férfit rendelé. Ott van Don Quixotte, s kinek lelke, már annyiakban, s napjainkban és köztünk is több ifjubar feltámadt és él.

Természetes, hogy ezek a nők emancipatioját sosem fogják proklamálni, hiszen miért küzdenének aztán?

Vannak azonban, kik igen sokat írtak, s áldoztak ez eszme valóításáért, s kik azon biztos tudattal küzdöttek, hogy célt érnek vagy azon reményben hajták le fejeiket, hogy majd jön kor, mely megérti őket. Ott van Mill Stuart a nőemancipatio nagyevű bajnoka „Igaz hogy az ő felesége meg is állta volna a sarat.” — Nálunk azonban, kik különben nők iránt még törvényeinkben is csupa udvariasság vagyunk, nem akad ez eszmének apostola, mert Majorost, nem hiszem, hogy még a nők is annak tartanák.

Az előttünk fekvő kis füzet írója e kérdést comica, s véleményünk szerint erősebb oldalról fogja fel. Szereplői az istenek s istennők lévén szintere a menny, s mivel a nőtermészet az istennőnél sem tagadja

meg magát, az ideális hazában is megtartja realitását.

Az istenek gyűlést tartván, elnökük előadja hogy:

Igen régen sarkal engem
Donna Junó ifj asszony,
Hogy a közügy virágiból
A nőnem is szakaszson:
Hogy törvényt a föld számára
Velünk együtt írjanak.

Erre aztán figyelmeztette is nejét, hogy „hát az étel miként fő meg?” s előre is kijelenté, hogy biz ő jól fog ezen a gyűlésen mulatni, de az öreg ur is aligha papucs alatt nem volt, mert bár inye ellen van a dolog, de kitérni mégsem tudott neje unszolásainak.

Az istenek gyűlése aztán azt határozza, hogy tartsanak a nők maguk gyűlést, s onnan terjeszszék fel kérelmüket. Az indítvány elfogadtatik, minek hallattára a nők fákllyászenével tisztelik meg az öreg urat, s már ekkor, ügyük biztos diadalának reményében.

Fogai közt valamennyi
Szopogatván a pipát.

A nők aztán meg is jelennek a gyűlésen, hova az istenek főnöke király biztost küldött, tartván a gyanupertől. S volt is rá ok. Mert midőn a kir. biztos a parlament formákra figyelmezteté a gyűlést, nevezetesen hogy korelnököt válasszanak, volt zaj, láрма mint a hogy már az nagyon is elképzelhető a vége az lett, hogy a királybiztost az ablakon dobták ki. Erre aztán elnök válasza-

táshoz fogtak, kijelentvén, hogy elnökük csak a legszebb lehet. Persze erre is erős vita kerededett, míg végre abban állapodtak meg hogy titkosan szavaznak, ennek pedig az lön az eredménye, hogy

A hány nő, annyi név állott
Hölgyek céduláin!

Erre aztán „oly szörnyű láрма lön” hogy „a stenografus elvesztette a fejét.” Junó istenasszony pedig, kinek legszebb voltát kétségbe vonák férjéhez szalada,

És ezt könnyen rávevé, hogy
Néhány pandurt küldte ki.
Kikkel aztán szerencsésen
A gyűlést szétkergeti.

De e szomorú vég nem csupán a nőket érte, volt még egy sajnósabb oldala is;

Más délben az égi férjek
Nagy része nem jól delett
Kapván — kozmás eledetl.

A fiatal író elég világosan mutatja be, hogy az emancipatio legnagyobb akadály magukban a nők természetében fekszik, s egyuttal hivatásukra is mutat, az utósó szakokban, mert bár a főzőkanál nyele igen hosszú ám, s messzire kinyulik a lábából, mit különben bölgyeink magyarázat nélkül is megérthetnek. — A verszet kissé pongyola, s mi részünkről tanácsolnók is szerzőnek, hogy dolgozza át újra, nyelve azonban világos folyékony. — Megemlítjük még, hogy a füzetke ára 20 kr. kapható Kókai Lajos budapesti könyvárusnál, s hogy a tiszta jöve-

Mai számunkhoz negyed iv

hirdetés és „Csorvási Szabó Julia normál-, real-, polgári- és gymnasiumi tanulók tápintézetének értesítvénye” van mellékelve.

litása a mily igazságtalan, ép oly felesleges, mert hiszen mint fentebb előadatott, rendelkezik a törvény egy oly iskoláról, mely a különböző szakiskolák előnyeit önmagában egyesítvén, mindenki osztály jogos igényeit kellőleg kielégíti. Ez a polgáriiskola.

A 1868. XXXVIII. t. cz. 67. §-a szerint nagyobb községek melyeknek anyagi erője engedi, kötelesek polgári iskolát állítani és tartani fenn és pedig a 79. §. szerint „akár egészben felállítani, akár pedig azoknak egy vagy két évi folyamát hozni létre.”

Véleményünk szerint a mily mértékben eleget tenne városunk az idézett törvény kívánalmainak egy három osztályú polgári iskola felállításával ép oly mértékben elégiten ki egyelőre ezen intézkedése által lakosainak ide irányuló igényeit.

Azokban van még egy osztály u. n. hortatoriorok osztálya, mely leendő tagjait többnyire a nép fiait közül toborza. E tagok a közép tanodákban keresik és találják föl képezettségüket, hogy azt a felsőbb tanintézetekben bevégezzen, mint papok, tanárok, tanítók, doctorok, ügyvédek, tisztviselők stb. munkásságukat följajánlhassák az egyháznak és a hazának. Ha nem akarjuk, hogy az egyházi, polgári, társulati hivatalok egy kiváltságos osztály tagjai között oszassanak ki: úgy igyekeznünk kell, hogy minél többeknek, minél nagyobb alkalmuk legyen a tudományos műveltség és magassabb szakképzettség elsajátíthatására. Ez pedig a közép iskolák főtartása által érhető el. Mert hiszen mindenki előtt világos, hogy pl. ha nem állana fönn városunkban egy középtanoda, úgy igen kevesen szánnák el magukat zsenge korban levő gyermekeiknek távol iskolákban történő s tömörkedéggel aggodalommal s költséggel járó tanítására.

Ennek jövőben az lenne eredménye, hogy míg ma a lelkészek, tanítók, doctorok és polgári tisztviselők közül többeket méltó dicsekedéssel említhet fel városunk — mint saját szülöttit: addig jövőre kevés kivétellel idegen föld szülöttit kellene ama közhivatalokra alkalmaznia, pedig 2% alatti kimutató szerint 89 azon egyének száma városunkban, kiknek hivatásuk a közügy érdekében működtetni tudományos képességeket, melynek alapját a közép tanodákban nyerék.

Egyelőre fontos érdekek kívánják mondhatnók követelik, hogy városunkban egy közép tanoda és egy polgári iskola fenntartassék.

Csak a tanodának multjára kell tekintenuink, hogy teljes meggyőződést merítsünk, városunkban egy középtanoda szükséges voltáról. A megnyitó 186 $\frac{1}{2}$ tanévtől az 187 $\frac{2}{3}$ ig tehát 12 tanév alatt „átlagosan számítva” évenként 117, összesen 1408 növendéke volt iskoláknak. E létszám közül ugyancsak

átlagosan évenként 77 összesen 924 helybeli növendék volt. Tekintélyes azon növendékek száma, kiket zsenge intézetünk eddigi rövid pályafutása alatt nagyobb tanintézeteknek adott át további képezettség végett, kiknek nagy része díszit hozott tanodánkra, díszit városunkra, sőt amaz időszak rövidségéhez képest elegendő vannak olyanok is, kik már valamely egyházi vagy polgári hivatal körben gyümölesztetik tudományos ismereteiket, melyeknek alapjait a békési tanoda szerény, zajtalan, de áldásos működése folytán sajátíták el;

Valóban nem lehet eléggé méltányolnunk a Békésvárosi legelő jogosult lakosság áldozat készségét és messze a jövőbe tekintő előre látását, melyet kétségtelenné tett, midőn összesen 430 holdnyi alapítványával egy közép tanoda létezését oly szilárd alapra helyezé, hogy az örökös emléke leendő nemes és fenkölt gondolkodásának. Elismeréssel kell adoznunk a helybeli ref. egyház nagyérdemű közönségének is, mely bölcs kormányzásával s az évenként begyűjtött fillérekkel támogatván tanodánkat: lehetővé tette, hogy az a kor és helyi szükség kívánalmaival mindenkor lépést tart-hasson.

E kicsiny kép iskolánk multjából, zálog és kötelezettség arra nézve, hogy városunk és egyházunk közönsége ma is ugyanazon meleg érdeklődéssel viseltetik a tanügy iránt, mely nem riad semmi áldozat hozataltól, ha azt annak érdeke elodázhatlanul követeli: nemes áldozatkészéssel fog minden lehetőséget megkísérteni, hogy nagy feladatát multjához méltóan megoldhassa. Minden habozás nélkül kezdünk azért emlékiratunk harmadik részéhez, t. i. javaslatunk előadásához, melyet bizodalmas tisztelettel ajánlunk a tek. tanügyi bizottság kedvező figyelmébe.

III.

Javaslat:

1. A meglevő középtanoda mellé — de mint önálló intézet — állíttassék föl egy 3 osztályú polgári iskola, melynek a jövő tanévben csak egy osztálya nyitassék meg. 2-or E polgári iskolát tanhelyiséggel a hely. hitv. egyház lássa el saját központi iskola épületében.

3-or A középtanodát a hely. hitv. egyház presbyteriuma, a polgári iskolát pedig a városi képviselő testület kormányozza.

4. Mind a közép tanoda, mind a polgári iskola élére a felelősség mellett egymástól független igazgató tanár választassék.

5-or A közégi tanoda vezetése 5 rendes, — a polgári iskoláé pedig 2 rendes és 1 segéd, — a két iskola közösen tanítható

tantárgyainak kezelése pedig 1 segéd tanárból álló tanári testületre bizzassék.

Jegyzet. Közösen tanítható tantárgyak: szabadkézi rajz, szépirás, testgyakorlás.

6-or Mindkét tanintézet rendes tanárainak évi illetménye 200 ft. lakbérrel együtt 1050 frtban a segéd tanároké 550 frtban, az igazgató tisztelet díja 100 forintban állapítandó meg.

7-or A közép tanoda tanárainak fizetését az alapítvány mellett a hely. hitv. egyház fedezze. A polgári iskola tanár kar fizetését pedig mely összesen 3200 frt, vétessék fel a város rendes kiadásai közzé az évi költségvetésbe.

8-or A két tanoda a hely. hitv. egyház birtokában levő muzeumi tanszereket egyelőre közösen használja.

9-or A már jövőre folyóvá teendő 3200 frtból az egyelőre be nem töltendő tanári székekhez kötött illetékek a szükséges iskolai bútorok készíttetésére, a tanszerek beszerzésére fordítassék.

Bezárjuk immár sorainkat azon tiszteletteljes kéréssel, hogy ha a tek. tanügyi bizottság bölcsesége az általunk azokban előadott nézetekben megnyugvását találja: azon esetben méltóztassék egy albizottságot kiküldeni, mely azok alapján egy részletes tervezetet készíthessen.

— Jegyzéke a b-gyulai kir. o. f. tszék előtt 1874. évi június 15-én s következő napjain felveendő polg. pereknek.

Előadó: Huszka Mihály bíró.

1432. Hézer András és érdektársainak az alföldfiumei vasut társulat ellen 3383 frt 45 kr. s jár. iránti pere.

1492. Argyelán Mitrunak öz. Grosz Györgyné és ifju Grósz Mojsza ellen 3200 frt kár megtérítése s járuléka iránti pere.

Előadó: Dobosfy Alajos bíró.

3377. Soutyi Györgynek, öz. Soutyi Györgyné Sajben Judit és érdektársai elleni örökösödési pere.

3928. Öz. Fábian Istvánnének Fábian Zsuzsánna és érdektársai ellen végrendeleti hagyomány kiadatása iránt indított pere.

4143. Hegedűs Józsefnek, Nagy Pál elleni adóssági pere.

4145. Nagy István és érdektársainak Czizmadia Mihály és érdektársai ellen örökösödési pere.

A „Békés” című hetilap t. szerkesztőségének

Helyben.

Megyénk szülötte, gyulai illetőségű Czégényi Geiza műegyetemi hallgató ur, a dobozi vízkárosultak felségélyezésére tizennégy (14) frtot gyűjtven össze, midőn e nemeslel-

kü emberbaráti erényért egy a gyűjtőknek, mint az adakozóknak a szenvedők nevében köszönetet mondanék, felkérem, hogy az ide csatolt gyűjtőívet, a levelém kíséretében be-cses lapjában közzétenni sziveskedjék.

Kelt Gyulán 1874. június hó 11-én.

Jancsovies Pál,
alispán.

A dobozi vízkárosultak számára adakoztak: Gyűjtő: Czégényi Geiza.

Czégényi Geiza 1 frt 20 kr. N. N. 20 kr., —y. L. 20 kr, Fornszyeky Károly 50 kr., —y L. 20 kr, P. F. 10 kr, Csákány E. 10 kr, X. Y. 10 kr, Kábdebó Ferencz 10 kr, Bartha Mór 10 kr, K. R. 25 Fűrő Mihály 20 kr, Zagya János 10 kr. N. N. 10 kr, N. N. 22 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, Kovács Árpád 20 kr, N. X. 10 kr, Helfy Jenő 50 kr, Korda Imre 50 kr, Nagy Czikrok László 20 kr, X. 10 kr, W. Zs. 10 kr, N. N. 10 kr, X. Y. 10 kr, N. N. 10 kr, X. Y. 10 kr, A. A. 20 kr, Gy. R. 30 kr, Szlovák Jenő 50 kr, N. N. N. 10 kr, Prág Lajos 1 frt, Jungen László 30 kr, Ruderschmidt F. 20 kr, N. N. 20 kr, Negszai 20 kr, Steiner F. 10 kr, Smidt Sándor 20 kr, Zima Kornél 20 kr, Lm. 10 kr, N. N. 10 kr, N. N. 10 kr, Y. Z. 10 kr, Anonimus 10 kr, Bleyer Zsigmond 10 kr, Lövinger 10 kr, Schindler Károly 10 kr, Fisch Jenő 10 kr, Prág Bonifác 1 frt, Dr. Schilhánek György 2 frt, Zelenka János 23 kr. s. J. K. 20 kr. Összesen 14 frt.*)

— A dobozi vízkárosultak részére Gyula városánál a következő adományok folytak be: Ungvári Albert 15 frt, Papp György Vésztöröl 5 frt, Moldovány Alajos 1 frt, B. Wasmer Adolf 5 frt, Jancsovies Pál 5 frt, Szilágyi Ferencz 2 frt, Hotorán Lázár 50 kr, Metz József 2 frt, Sz. Schriffert Mátyás 5 frt, Szecsei Ferencz 25 kr. Seres József 1 frt, id. Uferbach János 1 frt, idős. Gömbköti Ferencz 10 frt, Sánta Gábor 5 frt, Hirt Antal 5 frt, Sz. Schriffert János 2 frt, egy valaki 1 frt, Moldovány István és Uferbach József 3 frt, Grócz Béla 1 frt, Apostol Ubald 1 frt, Sánta János 5 frt, Török István 40 kr. Összesen 76 frt 15 kr.

Ujdonságok.

— Békésmegyében van a sz. korona területén a legnépesebb orsz. képviselő választó kerület. A gyomai és orosházi, hol 58—58 ezer lélekre esik egy képviselő, ez után Aradmegye következik hol 45.000 lélekre, legkisebb Tornamegyében, hol 11.500 lélekre ezt közvetlenül a szomszédos Csong-

Jegyzet. Dr. Schilhánek urat kivéve a többiek technikusok

delem fele a tud. és műegyetemi „Olvasó-Kör” könyvtárának gyarapítására fordítottak. — Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

S ha már benne vagyunk, még hozzátesszük, hogy mi hölgyeink emancipációját elértnek látjuk azon törvényjavaslatban, mely legközelebb kerül az országgyűlés elébe, e szerint a hajadon leány is 24 éves korában nagykoru lesz, s megszűnik azon visszahelyzet, mely szerint míg a 15 éves férjes nő nagykoru, a 101 éves hajadon, kinek halálát a lapok csak nem régiben jelenték, — kis koru volt.

A vidék rózsája.

Beszély.

(Egy szerelmes napló-töredékből.)

Irtta:

Miskey-Jugovics Béla.

(Folytatás.)

VI.

Komor decemberi nap volt, — alkonyat felé járt az idő, de a sűrű, nedves köd egy bebukolta B. városát keresztül láthatlan sötétséggel, hogy öreg estének is beillett volna az alkonyat.

Együtt ült az egész Murányi család némán, szólatlanul, — Petőfivel szólva: „fásult egykedvűség merengett szívök fölött.”

Az öreg ur egy tágas karosszékbe vette magát a meleg kemence mellett, s egykedvűen

oreget pipájából a füstgomolyokat, szólatlanul bámulva a kékes füst-felhőbe mit maga körül csinált. Murányiné valami fehér-ruhaféle varrásával ölte szeméit, de látva, hogy már nem boldogul vele, munkáját ölébe eresztve — pihent, és hallgatott. A szép Mariska ott passienca-ozott magában egy kis asztalon, el-elmosolyodva néha, ha a játék kijött, és gondolata ezáltal igaznak bizonyult. Jóska bátyja halkán dúdolgatott egy opera-áriát, százaszor is „megújrázva” egy-egy neki tetsző részletét. A kis Tilla pedig félrevonulva egy pamlag homályába, egy képre függeszté sötét szeméit, és némább volt mindannyinál.

Az a kép ott a falon „Petőfi búcsúja a szülői háztól” volt, amint a nemzet dalnoká végső Istenhozzád-ot int a háttérben zokogó szülőknak, s aztán „vagált a hazában szertesztét.”

Oly áhitattal, oly mereven nézett a kis Tilla a képre, hogy sötét szeméibe egy pár fényes köny szökött a hosszú nézés miatt.

Vagy tán nem is ez sajtolta ki a szép szemekből a könyeket, s talán nem is önkénytelenül követé e könyeket egy mély, nehéz, sohaj?...

A képzőlem oly könnyen rokonítá a képen rajzolt jelenetet egy másik hasonlóval, midőn szintugy bucsuzott el valaki, szintugy intégetett vissza, a míg csak látta az utána lobogtatott kis fehér kendőt, és azután — mintha a másvilágra vezetett volna utja, hon-

nan nem érkezhett vissza semmi izenet: azóta nem adott semmi hírt maga felől.... Pedig Gusztáv megígérte, szerelmére fogadta, hogy irni fog. És már majd félév mult el azóta, hogy távozott, és ezen idő alatt még nem érkezett egy sora sem. — Valami baja van, beteg, vagy meg is halt már talán, hisz az ember sohasem tudhatja ha felvirad, hogy vajlon el fogja-e érni az éjszakát?... Nem, ezt mind megtudta volna azóta már! — Vagy elfeledett, másnak fogadva a szerelmet és hűséget, mit örökre nekem esküdt? hisz a férfiak csaltasága oly mindennapi dolog!... Az az egypár fényes könyesepp, s az a nehéz sohaj itt következett. —

És azután feleszmélt, és szétmorzsolta kis kezével a könyeket, — gondolva, hogy milyen jó ilyenkor a sötétség, eltakarja a könyeket, nem engedi tudni kitől jött a sohaj, hisz ugy sem tudná vigasztalni, megnyugtani senkisen.

Milyen jó is az a sötétség! eltakar, elföd mindent, nyugton hagy álmodozni elmult ábrándok felett, s elaltatja a fájdalmat, mint a dajkadal a gyermeket. Miért is nem tart ez a sötétség soká, örökké, — milyen jó lenne ábrándozni és álmodozni, s elaltatni a fájdalmat és örömet egyaránt, ott lenni a sötétség honában, a temetőben, a föld alatt....

Valaki kopogtatott az ajtón, a kis Tilla ijedten rozzent fel melázásából.

A valaki belépett, és jó estét kívánt; — a család megismeré a hangról, hogy nem más, mint Hirthordó Borcsa kisasszony az érkező.

A cseléd e perczen hozta be a lámpát, és az asztalra helyezé.

— Jó estét kívánok! köszönt Borcsa kisasszony másodsor is, és azután sorra csókolt a mamát, Mariskát és a kis Tillát, — s kevésbe mult, hogy az olecsó csókból az öreg ur és Jóska fia is nem kapott?

— Mivel mulatják magokat? — beszélgettek a setébe egy kicsit... de kár is volt még azt a lámpát meggyújtani, hiszen még nincs öt óra se. Uram teremtem! de rövid is a nap, észre se veszi az ember, már este van. Csak ilyen cudar idő ne lenne már! az embernek még beszélni sincs kedve, ugy unja magát. En is átjöttem beszélgetni egy kicsit, — pedig tetszik tudni, messze lakom, egész a tulsó városban.... bizony majd elmerült a kalucsnim, olyan nagy a sár, — de hát csak eljöttem mert hidjék el, az egész városba legjobban szeretem magukat! és e szózápor után a „kisasszony” mosolygott mindenfelé, még az öreg urra is, pedig ugy állt neki a mosoly, mint a majomnak az arczfintorgatás; — s nem várva egy szóra se, neki ereszté a kereplőt megint.

(Folyt. köv.)

rád megye előzi meg, hol 21,000 lélekre jut egy képviselő, a sz. korona érdélyi részében legnépesebb a kolozsvári, hol 13,000 legkisebb pedig az erzsébetvárosi, hol 1200 lélekre esik egy képviselő.

— **Az akrobata** társulat távoztával működése még nem fejeztett be egészen, mert a belügyminiszternek tudomására jutván, hogy e társulat Pisi Angeló igazgatása alatt 16 előadást tartott, a nélkül, hogy ily előadások tartására tőle engedélyt nyert volna, most felhívja a megyét, hogy a gyulai kapitányságot szólítsa fel, mi alapon engedte meg a nevezett társulatnak, hogy előadásokat tartson.

— **A muzeum** részére készül már a helyiség a megyeház épületben. Mindössze egy szobából fog állni, s még ez sem tűzmentes, s épen ezért hisszük, meg lévén győződve, hogy a megye, ez ügynek mégis csak tulajdonít bizonyos fontosságot, — hogy a megye-székház tervbe vett építése alkalmából, majd illő és alkalmas helyiségről fog gondoskodni. Ennyit a muzeum ügye bizonyára megérdemelne.

— **Szerencse, a szerencsétlenségben.** Békés-Szentandráson folyó hó 4-én a szent-andrási és szarvasi róm. cath. káplánok fürdővén, a sz. andrási ifju lelkész a Körös közepén majdnem meglelte halálát; szerencsére a komptól még elég korán s gély érkezvén a szarvasi káplán segítségével kiszabadított. Valóban sajnálatos eset lett volna ha a szerencsétlenség idejében segély nem érkezik, már csak azért is, mivel egy nemes szívű s vidor kedélyű ifju lelkészt vesztettünk volna el benne. Szolgáljon ez eset sokaknak intő példaul.

r. l.

— **Minden óhajásunk** teljesült a szerdai esőben. Régen nem hult már oly mennyiségű eső, mint a mondott napon, s bizony már nagy szükségünk is volt rá, s legjobbkor jött, meg is látszik jótékony hatása ugy a külső vetéseken, mint a kerti vetemények újult erővel megindult növekedésén.

— **A gyulai polgári iskola** tanterve a közoktatásügyi ministerium által elfogadva a napokban érkezett a tanfelügyelőség útján Gyula városához. — Az államsegélyre, ha az idővel szükséges leendő biztos kilátás van nyújtva. — Most tehát bizton foghatunk annak létesítéséhez.

— **A gyulai polgári iskola** tőkéjéhez Kratochvíl József ur a nagy magyarvárosi olvasó kör által visszatott 5 frtot saját és a többi érdeklettek nevében adományozta. **Főösszeg 3585 frt 98 kr.**

— **Városi közutainkat** igazgatják. Örömmel jegyezzük ezt fel, bár nem tulajdoníthatjuk egyenesen mult heti felszólalásunknak, s elhisszük, hogy a nélkül is megtörtént volna, felemlítjük mégis, mint a rendezett tanács egyik üdvös eredményét. Hány-szor kellett felszólalnunk a boldogult bíróság korában, s mégis mily ritkán s akkor hónapok mulva mutatkozott valami, vagy éppen a pusztában kiállt volt szavunk. — Ez azonban a legutóbbi időkre nem szól, mert közutainkra épen ekkor fordított a legtöbb gond.

— **A békésmegei régiség-tár** részére mult közlés óta a következő ajándékozások történtek: Tanay Miklós hazánkia, a Duna folyamból kotrógép által felszínre jutott igen igen régi gerezdes vasbuzogány; Gyulai (Kratochvíl) László festő művész hazánkia I. Ferdinánd m. király 1527-ik évi ép ezüst pénzét; — Décsy József b.-csabai kereskedő helvéziai kanton 1851-ki, württemberg királysági 1854-ki, III-ik Napoleon 1856-ki kisebb ezüst pénzeket; — Továbbá Karassay Istvánné született Beliczey urhölgy: Kazinczy Ferencz emlékére (a m. t. akademia által) 1859-re veretett nagy réz érmet, Széchenyi István 1860-ik évben történt halála emlékére veretett fejr bronz, 1862-ik évi Europa, Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália „INTERNATIONAL EXHIBITION“ feliratu nagy fejr bronz érmet, Franciaország köztársasága emlékére 1793-ra veretett sárgaréz érmet, Ferencz József és Erzsébet föl-ségeik 1854-ki egybekelésük emlékére veretett kis ezüst tüles érmet, végre I. Lipót r. cs. m. k. 1671-ki VI-tos, 1674-ki 3-mas ezüst, — II. Rákóczy Ferencz 1704, és 1705-ki évi PRO LIBERTATE feliratu X-es réz, Mária Terézia 1767-ki réz, végre V. Ferdi-

nand magyar köriratu 1848-ki tiz és husz krajczáros ezüst pénzeit, s azon kívül némely részben elkopott feliratu külföldi pénzeket, összesen 24 darabot kegyeskedett ajándékolni küldeni.

Szarvasi ujdonságok.

— **Szarvason a dobozi árvizkáro-**sultak felségelésére eszközölt könyöradománygyűjtés 400 frt készpénzt, — két köből buza, egy köből árpa, — és 10 pár fehérneműt eredményezett. — mely már rendeltetése helyére el is juttatott.

— **Hymen.** Chován József, városunk szülötte, és ambrózfalvi néptanító, az elmúlt napokban tartotta egybekelési ünnepélyét, az ottani körökben kedvesen ismert Görbe Etelka kisasszonnyal. — Orosházán pedig szinte az elmúlt napokban tartotta menyegzőjét városunk szülötte Povázsay Mihály, tótkomlósi jegyző, a helység egyik bájos hölgyével Millovich Ida kisasszonnyal. Tartós boldogságot kívánunk a megkötött boldog frigyre.

— **Egy ujkori cerberus.** A régiek mythoszában létezett egy cerberus nevű rettenetes kutya, melynek ugatásától az egész alvilág rettegett — s ha lánczairól elszabadult, senki sem birt vele; — maga a vén cerberus híhetőleg már rég kimult, de hogy fajtája nem veszett ki, arról bizonyosságot tesznek városunkban a „szép leány“ utczában járó-kelők, a hol szinte a régiek mythoszához hasonló nagyságu rettenetes kutya szokta olykor-olykor rémületben tartani az arra járó-kelőket, — hasonló nagyságu kutyaikat találhatunk különben városunk más részeiben is barangolni. — Az eshető bajoknak megakadályozása végett, ezek ellenében a rendőri szabályokat alkalmazni kérjük.

— **Városunk szépészeti bizottsága,** egy javaslat készítésén fáradoz, a melynek elkészültével szabályozva lesz az ezutáni építkezés, a házak előtti fák ültetése, az utcák tisztán tartása, és a vízlevezető csatornák előállítására — mi ezen javaslatot, ha majdan helyhatósági szabály lesz, egész terjedelmében közlendjük.

— **Általános a panasz városunk** halászaival, hogy míg Békésmegye területén a halászati törvény szigoruan megtartatik, e miatt ők bérleti helyeiken nem halászhatnak — addig a szomszédos megyékben a halászatot tetszés szerint gyakorolják. — Ohajtható volna az, ha megyénk bizottmánya, e tárgyban megkeresné a szomszédos hatóságokat, hogy közegeik által a törvény rendelkezésének mindenütt érvényt szerezzenek.

— **Mai számunkhoz** van mellékelve Csorvási Szabó Julianna tápintézetének programja, ajánljuk az érdekl szülők figyelmébe. — Talán felesleges is mondanunk, hogy a gyermek kedély fogékonysága a 8—15 éves közt levén legerősebb, az az érzéki behatások irányára szerint is idomul, e program is épen e szempontból fogván fel a dolgot, a fogékonyság kebel részére szépet és jót biztosít. A mindennapi élet elég szomoru tapasztalást nyújt, hogy a felügyeletet nélkülöző gyermek-íjnak mennyire eltérnek a szülők által kitűzött céltől. Kevesen vannak, kik szerencsések, hogy gyermekeiket oly helyre adhatnák, hol biztosítékot találnának a szülői helyettesítésben; az ily intézetek fő-célja pedig épen azon irányt folytatni, melyben a gyermek a művelt szülők körében már megindult, aztán a társas együttlét is sok ösztönt nyújt a haladásra, s folytonos táplálékot a nemes ambítorra. Különböen a program e tárgyát csaknem egészen kimerítvén, ismételve ajánljuk azt a szülők figyelmébe.

Gazdászat, ipar, kereskedelem.

— **Magyarország szőlőtermelési viszonyairól.** A magyar tud. akademia egyik közelebbi ülésében Keleti Károly Magyarország szőlőtermelési viszonyairól tartott felolvasást, a tartalmas értekezés rövid kivonatát a következőkben adhatjuk.

Magyarországon jelenleg 739000 hold-

nyi szőlőültetvény van, mit ha egybevehetünk a cataster készítése alkalmával 1858-ban kimutatott 664 ezer holddal, ezen husz évi időszakra 74 ezer holdnyi növekedés mutatkozik.

Francia egységi mértékben fejezve ki, az összes terület 424.000 hektárt tesz; Franciaországban tehát csaknem hatszor annyi szőlő van, mint nálunk (2.600.000 hektár).

A holdankint való termelés nálunk, határozottan kedvezőtlenebb, mint akár Francia-, akár Németországban. Amabban ugyanis egy hektárra átlag 26—27 hectoliter termést, Németországban is 20—22 hectoliter lehet számítani; nálunk azonban nem többet 9—10 hectoliternél. Az 1861—72-ig vett átlagos termés azon eredményt mutatja, hogy bő évben 40—42 akó, közepes évben 23—24, szűk esztendőben 9—10 akó számítható holdankint, ami az összes szőlőterületen 30—17—6 millió akó bort tesz.

A belfogyasztás egyreemésra 12 millió akóra tehető, 78 millió forint értékkel. A kivitel $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ millió akóra 14—15 millió forint értékben. A szőlő-adó az utolsó évben 2.900.000 forintot hozott az állampénztárba. A szőlőföldek értéke nagyobb különbséget mutat, mint bármely más mivelés alatt álló földeké, annyira, hogy holdja az ország különböző vidékein 50—60 frttól 5000—6000 forintig kel. Összevére az egész szőlőterület értéke ötödfélszáz millió forintba rug, ami elég nagy jelentőségű összeg arra, mondja Keleti — hogy ezen termelési ág fejlődését a legéberebb figyelemmel kísérjük, s fejlesztését előmozdítani törekedjünk.

— **Jelentés a békés. gazd. egyesület** által 1874. május 26-án B.-Csabán rendezett állatkiállításról.

Az esős idő és sáros utak miatt a jelen kiállítás szarvasmarha és sertésekben alig említésre méltó volt, ellenben lovak eddig nem látott számban voltak kiállítva.

Kiállítottak:

I. Lovat:

1. Szabó M. József Uj-Kigyósról 1 darab 9 éves pejkancaát szopós kanca csikóval, 1 darab 2 éves pejesödört, 1 darab 2 éves pejkancaát, 1 darab 1 éves pejesödört és 1 darab 1 éves sárga csödört.
2. Minich József M.-Berényből 1 darab 8 éves sárga kancaát szopós csödör-csikóval
3. Gondöcs Benedek Gyuláról 1 darab 5 éves sötét pejkancaát szopós kanca csikóval és 1 darab 4 éves világos pejkancaát.
4. Kristóffy Károly Csabáról 1 darab 3 éves kancaát.
5. Gr. Wenckheim Géza Csorvásról 1 d. 1 éves sárga kancaát.
6. Öze. Achim Andrásné Csabáról 1 d. 11 év. szögsárga kancaát szop. kanca csikóval és ugyan azon kancaától 5 ivadékot, ugy mint 1 darab 5 éves pejesödört, 1 darab 4 éves szögsárga kancaát, 1 darab 3 éves pejkancaát, 1 darab 2 éves sárga kancaát és 1 darab 1 éves sárga csödört.
7. Medocarsky Pál Csabáról 1 darab 4 éves pejesödört, 3 darab 1 éves pejesödört és 1 darab 1 éves pejkancaát.
8. Zahorán Pál Csabáról 1 darab 6 éves sárga kancaát szopós csödör-csikóval, 1 darab 1 éves sárga kancaát és 1 darab 1 éves pejesödört.
9. Kocsor Gergely Békésről 1 darab 5 éves pejkancaát szopós csödör-csikóval, 1 darab 2 éves pejkancaát és 1 darab 1 éves vasderes kancaát.
10. Nagy Imre Békésről 1 darab 1 éves pejkancaát.
11. Zs. Nagy István Békésről 1 darab 4 éves sötét pejkancaát, 1 darab 3 éves sötét pejkancaát és 1 darab 2 éves fekete csödört.
12. Bakucz Tivadar Békésről 1 darab 1 éves deres csödört.
13. Omaszta Szilárd Csabáról 1 darab 6 éves sárga kancaát szopós csödör csikóval.
14. Hoffmann Mihály M.-Berényből 1 darab 8 éves sötét pejkancaát szopós csödör-csikót, 1 darab 6 éves világos pejkancaát szopós kis csikó, 1 darab 1 éves sötét pejkan-

cát és 1 darab 1 éves világos pejesödört.

15. Barát János Uj-Kigyósról 1 darab 2 éves sárga kancaát.

16. Somogyi József Uj-Kigyósról, 1 darab 5 éves pejesödört, 1 darab 3 éves pejkancaát és 1 darab 3 éves deres kancaát.

17. Révész Mátys Uj-Kigyósról 1 darab 6 éves fekete csödört és 1 darab 4 éves pejesödört.

18. Öze. Szabó Andrásné Uj-Kigyósról 1 darab 8 éves pejkancaát szopós kanca-csikót, 2 darab 1 éves pejesödört.

19. Milyó Mátys Csabáról 2 darab 6 éves sötét pejkancaát szopós csödör-csikót, 1 darab 3 éves és 1 darab 2 éves pejesödört.

20. Révész József Uj-Kigyósról 1 darab 2 éves fekete csödört.

21. Braun Dániel M.-Berényből 1 darab 2 éves sötét pejesödört.

22. Achim János Ó-Kigyósról 1 darab 1 éves vasderes csödört.

23. Thaisz Gyula Gy.-Eperjesről 1 darab 2 éves pejkancaát, 1 darab 1 éves pejkancaát, 2 darab 1 éves pejesödört.

24. Novák Dániel Bodzásról 1 darab 1 éves fekete kancaát.

Kiállított 24 egyén összesen 6 darab csödört, 20 kancaát, 19 csödör-csikót és 13 darab kanca-csikót, összesen 58 darabot.

II. Szarvasmarhát:

1. Beliczey István Gerendásról 1 darab 3 éves tehenet, 1 darab 2 éves üszöt, 1 darab 1 éves bika, és 1 darab 1 éves üszöborjút.

2. Szentes Gábor Csorvásról 1 darab 4 éves tehen szopós borjával.

3. Hannes József Csabáról 1 darab 5 éves tehen szopós borjával

4. Kis Béla Gerendásról 1 darab 1 éves bika, és 1 darab 1 éves üszöborjút.

5. Rákóczy Samu Csabáról 1 darab 7 éves tehen szopós borjával.

Kiállított 5 egyén összesen 4 darab tehenet, 2 darab bika és 3 darab üszöborjút, összesen 9 darabot.

III. Sertést:

1. Sztraka György Csabáról 1 darab 1 éves kant, 2 darab 3 éves kocát.

2. Gécs János Csabáról 1 darab 3 éves kocát.

3. Hiló András Csabáról 1 darab 1 1/2 éves kant és 1 darab 3 éves kocát.

Kiállított 3 egyén összesen 2 kant és 4 kocát, összesen 6 darabot.

Dijazás.

I. A lovaknál. Bíráló bizottság: gr. Wenckheim Géza eln. a. Beliczey István Símay L., Sztraka Gy., Urszinyi B., Korossy C., Zsilinszky M., Bajcsy J., s Fejér B., jegyző.

1. A csödörök közt díjazásra méltónak egy sem találtattott.

2. A kancaák közt: az 1-ső díjat, ezüst érmet, Gondöcs Benedek világos pejkancaája nyerte, szilárd csontozata, helyes testalkata s magas vérénél fogva.

A 2-ik díjat, bronz érmet és 7 aranyat Achim Andrásné 11 éves kancaája erős csontja s bebizonyított kitünő tenyészképességeért nyerte.

A 3-ik díjat, bronz érmet és 4 aranyat Omaszta Szilárdnak kancaája, viszonylag arányos testalkata és erős csontozatáért érdemelte ki.

3. A csödör-csikók közt: Az 1-ső díjat, ezüst érmet, Thaisz Gyulának 1 éves pejesödöre nyerte tiszta csontozata és sokat ígérő testalkatánál fogva.

A 2-ik díjra érdemesnek egy sem találtattott.

4. A kanca-csikók közt: Az 1-ső díjat, ezüst érmet, Novák Dánielnek 1 éves sikerült testalkatu s korához képest kifejlett fekete kanca csikója nyerte.

A 2-ik díj, bronz érem, gr. Wenckheim Géza rendkívül kifejlett, erős csontú s iga-vonásra kiválólag alkalmasnak ígérkező 1

éves sárga kanca-csikójának itéltetvén, a tulajdonos a bronzérmét az egylet rendelkezésére visszabocsátotta s e helyett dícsérő oklevéllel lett kitüntetve.

Ezenkívül bronzérmével díjaztattak:

Achim Andrásnének sikerült, erős testalkatú 2 éves sárga kancajaja, és Thais Gyulának 1 éves pej kanca-csikója.

II. A szarvasmarhánál. Bírálok bizottság: Polner L. elnöklété alatt Rimler P., Zelenyanszky Gy., Zahoran P. és Udvardy J. jegyző.

1. Bika nem volt kiállítva.

2. A tehének közt: Az 1-ső díjat, ezüst érmét, Beliczey István 3 éves tehene mély

testalkotánál és szép borjánál fogva nyerte.

A 2-ik díjat, 25 frtot Hannes Jánosnak 5 éves, iker-borjas tehene kapta elég szabályos testalkatáért s különösen szép két borjáért.

A 3-ik díjat, 25 frtot, Szenes Gábor 4 éves, kis borjas tehene nyerte, szép, hosszú testalkatáért.

A 4-ik díjat, 25 frtot Rákóczy Samu tehene kapta, meglehetősen testalkata, de különösen bő és sűrű teje miatt. Ugyanis a helyszínen megfejtetvén, 13 1/2 iteze tejet adott.

3. A borjak közt: Az 1-ső díjat, ezüst érmét Beliczey Istvánnak 1 éves üsző-borja érdemelte feltűnően kifejtett testalkatával és nagyságával.

A 2-ik díjat, bronz érmét Kis Bélának 1 éves üsző-borja nyerte szabályos testalkatáért és gondosságra mutatott jól tartásáért.

A kiállított 2 bika-borju nem lévén tiszta magyar faj, díjat nem nyerhetett.

III. A sertésekénél. Bírálok bizottság ugyanaz, a mely a szarvasmarhánál.

1. A kanok közt: Az 1-ső díjat, 20 frtot Hilo Andrásnak 1 1/2 éves szép állású, hosszú testalkotású s hizékony fajra mutató kanja nyerte.

A 2-ik díjra, bronz éremre Sztraka Györgynek hosszú testalkatú és hizékony fajú kanja lett érdemes.

2. A kockák közt: Az 1-ső díj, 20 frt

Gécs Jánosnak szépen kifejtett magas testű s hizékony fajú 3 éves kocájának lett itélve.

A 2-ik díjat, 10 frtot Sztraka Györgynek hosszú s hizékony fajú 3 éves szép kocája nyerte.

A 3-ik díjjal, bronz éremmel Hilo Andrásnak szép és hosszú testalkatú, hizékony 3 éves kocája lett kitüntetve.

Gerendás, május 27. 1874.

Mokry Sámuel,
egyleti titkár.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Man bittet, dieses Blatt in jeder Familie wohl aufzubewahren.

Brust-Tabletten gegen Grippe, Katarrh, Husten und Heiserkeit. Preis per Schachtel 70 kr., grosse fl. 1.30. Bei Abnahme per Dtzd. 25% Nachlass.

Anodyne Necklace Childrens Teeth englische Zahnpulver für Kinder zum Umhängen, wodurch selbe die Zähne leichter und schmerzloser erhalten. — Preis 2 fl., per Dutzend 20 Pct. billiger.

Odontine (Zahnpasta) in Porzellantiegeln zu 80 kr. Oe. W. Bei 1 Dutzend 20 Pct. Nachlass. Diese Zahnpasta ist das vorzüglichste Mittel zur Reinigung der Zähne, sowie auch Zähne gesund und blendend weiss zu erhalten, den Zahnstein schmerzlos und auf unschädliche Weise zu entfernen, das Zahnfleisch zu stärken und zu befestigen, das Bluten und Lockerwerden zu verhindern.

Cachou Aromatisé zur Beseitigung des üblen Geruches aus dem Munde nach dem Tabakrauchen, nach dem Speisen, nach dem Genuße geistiger Getränke, wie: Wein, Bier u. s. w., unentbehrlich bei dem Besuche besserer und feinerer Gesellschaften, der Theater, der Bälle, der Salons u. s. w. Diese Cachou bestehen aus reinen, der Gesundheit vollkommen unschädlichen Pflanzenbestandtheilen, und sind als Präservativ gegen das Faulen der Zähne, sowie gegen Zahnschmerzen bestens zu empfehlen. Bei jedwem Gebrauche kaut man eine Pille, wodurch der üble Geruch beseitigt wird. In Schachteln zu 60 kr.

Eau antiseptique. Dieses aus reinen Pflanzentheilen bereitete Wasser ist ein seit Jahren erprobtes und bewährtes Mittel zur Erfrischung, Verschönerung und Stärkung der Haut und zur Vertilgung aller Arten von Efllorescenz, als: Sommersprossen, Finnen, Mitesser, Kupferflecke. Preis eines Flacons 1 fl., 1 Dutzend 9 fl.

Frostbeulen-Balsam in Tiegeln zu 50 kr. Oe. W., welcher selbst bei veralteten Frostschäden möglichst schnell den grössten Schmerz lindert und vollkommen heilt, hat sich durch Erfahrung mehrerer Jahre als ein empfehlenswerthes Mittel allgemeine Zufriedenheit erworben.

Max Florian Schmidt's Med. Dr. und Professors schmerzstillende, stärkende, antiskorbutische Zahn-Tinctur. Diese Tinctur, nach dem Original-Recipee bereitet wird sowohl zur schnellen Stillung von Zahnschmerz, als auch als stärkendes Mundwasser bereits durch ein halbes Jahrhundert mit grossem Vortheil allgemein angewendet, die Tinctur hat zwei grosse Vorzüge: sie ist sehr wirksam und macht durch den anseherig billigen Preis alle anderen Zahnwehtropfen überflüssig. Echt zu haben in Flaschen sammt Gebrauchsanweisung zu 40 kr. Bei ein Dutzend 25 Pct. Nachlass.

Universal-Speisenpulver des Dr. Gelle. Bisher unerreicht in seiner Wirkung auf die Verdauung und Blutreinigung, hartnäckige Leiden, als: Verdauungsschwäche, Sodbrennen, Hämorrhoidal-Leiden aller Art, Hautausschläge, Mittel in der ein gewurzten chronischen Gicht. Preis einer grossen Schachtel 1 fl. 26 kr., einer kleinen 84 kr.

Bruchpflaster. Vorzüglich anwendbar bei Unterleibsbrüchen, bereitet und empfohlen von Dr. Krisi, practischem Brucharzt zu Basel. In Blechbüchsen sammt Beschreibung 3 fl. 60 kr. Oe. W.

Die von den ersten Medicinal-Collegien Deutschlands geprüfte und von der hohen k. Statthalterei in Ungarn wegen ihrer ausgezeichneten, besonders Krampfadern, Kopfgicht, geschwollene Glieder, Verrenkungen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppelt starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

Universalpflaster von Dr. Buron in Paris. Dasselbe ist mit Diplom der Facultäten in London und Paris belegt, höheren Orts geprüft und der öffentlichen Verkauf genehmigt. Dieses Pflaster hilft besonders für Hühneraugen (Leichdornen), Frostbeulen (Gefrore), jede mögliche Art Wunden durch Verletzungen, Biss, Stuch oder Schnitt, Scropheln, Eiterungen und Geschwüre, für den Wurm und Nagelflusse. Der Topf (Tiegel) kostet 30 kr.

Französisches flüssiges Haarfarbe-Mittel, um Haare jeder Art nach Belieben schwarz, braun und blond binnen höchstens 10 Minuten dauerhaft zu färben, dessen Wirksamkeit bereits so allgemein bekannt ist, dass es keiner weiteren Anpreisung bedarf. Ein Apparat dazu, das ist zwei Bürsten und zwei Schalen, 50 kr. Ein Flacon flüssiges Haarfarbmittel 2 fl.

Augen-Essenz v. Dr. Romershausen zur Erhaltung, Herstellung und Stärkung der Sehkraft. 1 Fl. sammt genauer Gebrauchsanweisung fl. 2.60.

Kropf-Salbe gegen Blähhalz, in Flaschen zu 40 und 80 kr.

Gicht- und Rheumatismus-Watta von Pattison (echt) 1 Paket zu 70 und 40 kr., auch gegen Gliederreissen und Hexenschuss.

Pastilles digestives de Biliu (Biliner Verdauungszettel). Die Biliner Pastillen, aus dem berühmten Biliner Sauerbrunnen erzeugt, sind zu empfehlen bei Sodbrennen, Magenkrampf, Blähsucht und beschwerlicher Verdauung in Folge der Überladung des Magens mit Speisen oder geistigen Getränken, bei saurem Aufstossen. Pr. 1 Schachtel 60 kr.

China-Glycerin-Pomade, den Haarboden stärkende und den Haarwuchs befördernde Pomade. In Tiegeln zu 80 kr. und 1 fl. 50 kr.

Ess-Bouquet, sehr feines Parfum für Sacktücher und Wäsche überhaupt. Pr. 1 Flacon 1 fl.

Augsburger Lebens-Essenz von Dr. Klesow. Bestens zu empfehlen bei hartnäckiger Stuhlverstopfung, schlechter Verdauung, Hämorrhoidal-leiden. Ein Flacons sammt Gebrauchsanweisung 50 kr. und 1 fl. Per Dutzend in Original-Kistchen um 25 Pct. billiger.

Dr. Callond's Wurmtabletten. Diese Zeltelchen sind als ein unfehlbares Wurmmittel bestens zu empfehlen; selbe schmecken sehr angenehm und können auch Kindern spielend beigebracht werden. Preis 40 kr., in Schachteln sammt Gebrauchsanweisung.

Steierischer Kräutersaft für Brust- und Lungenkrankhe, Husten und Heiserkeit, sowohl für kleine Kinder als auch für alte schwächliche Personen bestens zu empfehlen. Preis einer Flasche 87 kr.

K. k. pr. Tannochinin-Pomade. Das sicherste und beste Haarwuchsmittel, nach deren 3- bis 10 tägigem Gebrauche das Ausfallen der Haare sicher und dauernd beseitigt, der Nachwuch befördert, das Haar in seiner natürlichen Farbe weich und glänzend erhalten und die Schuppenbildung verhindert wird. Dasselbe wird von vielen ärztlichen Autoritäten empfohlen und liegen zahlreiche Anerkennungs-schreiben Jedermanns Einsicht auf. — Durch ihre prächtige Ausstattung gereicht sie dem schönsten Toilettenstück zur Zierde. Preis einer für drei Monate ausreichenden Dose 2 fl. Oe. W.

Eau fontaine de jeunesse golden gibt jedem Haare die so allgemein bewunderte goldblonde Haarfarbe auf das Vollendetste und Ueberraschendste. Preis 10 fl.

Dr. Mayer's Magen-Essenz gegen Krämpfe, Blähungs-Koliken, Magen-schwächen, Diarrhöe und erprobtes Mittel gegen die Seckkrankheit, dann das **Frauenberger Wasser** zur Heilung der Sand-, Stein- und Harnbeschwerden, mit welchem in öffentlichen Kranken- und Privatkranken-Anstalten die besten Resultate erzielt wurden, wie es ärztliche Gutachten, Zeugnisse und Dankschreiben, welche jeder Flasche beiliegen, sowie der seit Jahren erzielte steigende Absatz im In- und Auslande beweisen.

Seehofer's ungarischer Wund- und Magenbalsam in Flaschen zu 40 kr., vorzüglich wirksam und erprobt gegen Hämorrhoiden, bei hartnäckiger Stuhlverstopfung, bei schlechter Verdauung und Magensäure.

Liberische Gesundheits-Kräuter. Das ausgezeichnete und bewährteste Mittel gegen alle Brust- und Lungenleiden, alle Katarrhe, Verschleimungen, Husten, Heiserkeit ec. 1 Pak. fl. 1.50.

Liebe-Liebig's Nahrungsmittel für Kinder zur Bekämpfung der Blühkrankheiten, Hautausschlägen, siphilitischen Geschwüren, gichtischen und rheumatischen Ablagerungen, Anschoppungen im Unterleibe und damit verbundener Stuhlverstopfung, Appetitlosigkeit, Congestionen, Kopfschmerz. Preis 1 fl. 20 kr.

Zahnpasta, k. k. pr., von Pfeffermann. Preis 1 st. 25 kr.

Die condensirte Milch, bereitet von der Anglo-swiss condensed Milk Co., Cham, Schweiz, ist die einzige von Baron v. Liebig analysirte und für den Gebrauch in Haushaltungen, für Auswanderer und Kinder (Säuglinge) empfohlene condens. Milch. Preis 65 kr.

Pagliano, sehr beliebter, auflösender und blutreinigender Syrup, echt und direct bezogen von Professor Pagliano aus Florenz. Preis 1 fl. 50 kr.

Schweizer Gehör-Liquor gegen Ohrenschmerzen, Ohrenschmerz, Ohrenstechen Schwerhörigkeit. Preis 1 fl.

Zahn-Cement, k. k. priv., zum Selbstplombiren hohler Zähne. Preis 1 fl.

Anatherin-Mundwasser, k. k. priv., echt, von J. G. Popp, allgemein bekannt als das beste Zahn-Conservierungsmittel. Flacon 1 fl. 40 kr., mit Post 1 fl. 70 kr.

Fleisch-Extract (Liebig's) die beste Sorte, in Original-Töpfen zu 1 Pfund, 1/2 Pfund, 1/4 Pfund, 1/8 Pfund.

Moospflanzen-Zelteln von Dr. Schneberger in Pressbürg ausgezeichnetes Hilfsmittel gegen Husten, Heiserkeit, Katarrh ec. 1 Schachtel 38 Kreuzer.

Zahnpulver nach Vorschrift des Professor Heider. 1 Schachtel 40 kr.

Fiakerpulver, ein allgemein bekanntes, vorzügliches Hausmittel gegen Katarrh, Heiserkeit, Krampfhusten ec. 1 Schachtel 35 kr.

JOSEF WEIS,
Apotheker „zum Mohren“.
Nr. 27 Wien, Tuchlauben Nr. 27
empfiehlt dem geehrten Publikum bestens folgende Artikel.
Postversendungen werden nur gegen Beischiessung der
Emballagegebühr von 15 kr. österr. Währ. ausgeführt.
50) 8—12

Eau de Botot Arom. Mund-Wasser, weltberühmt durch seinen äusserst angenehmen Geruch und Geschmack und seine vortreffliche Heilwirkung gegen schmerzhaftes und überlebende Zähne, gegen Fäulnis und Lockerwerden derselben. Preis per Flacon 50 kr.

Barthaar-Stangenpomade, welche alle die vorzüglichen Eigenschaften der oben Pomade besitzt, dient dazu, um den Nachwuchs des Haares längere Zeit zu decken, bis derselbe durch die Einwirkung der Pomade hinlänglich gefärbt ist. Die Stangenpomade kann zugleich als eine ausgezeichnete und unübertroffene Bartwische gebraucht werden. Preis 60 kr.

Zahnpulver Puritas. Preis 1 fl.

Pastilles de Chocolat ferrugineux. Eisen-Chocolade gegen Bleichsucht und zur Blutverbesserung. Preis einer Schachtel 90 kr.

Zahnpasta von Popp, Preis 1 fl. 20 kr.

J. Herbabny's vegetabilische Anti-Gicht-Pillen, ein erprobtes Mittel zur schnellen und gründlichen Heilung der acuten, chronischen und unregelmässigen Gicht, der nervösen Gicht, aller Formen von Rheumatismus und deren Folgezustände, als: Milz- und Leberanschwellungen, Magenleiden, habituelle Stuhlverstopfung, Wassersucht und Hämorrhoidal-leiden. Preis einer Schachtel, auf 1 1/2 Monat hinreichend, 1 fl. 50 kr.

Restitutions-Fluid, vorzügliches Mittel für Pferde. Preis 1 fl. 40 kr.

Gicht-Leinwand neten Verwendbarkeit concessionierte reisen, Hexenschuss), Rothlauf, jede Art Krampf in den Händen, Füssen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppelt starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

Grösstes Lager ausländischer, insbesondere aller gangbaren französischen Specialitäten zu möglichst billigen Preisen.

Melléklet a „Békés“ 1874. évi 24-ik számához.

Felhívás

az osztrák-magyar birodalom összes lakosaihoz, kik mesés ol-
csóságu és solid árukat akarnak beszerezni. Csak

5 forintért osztr. ért.

adom el — kizárólagosan szabadalmazott

diszáru-bazáromat

mely kiválóan ajándék elosztásra, a legnagyobb családoknál, vagy
mint nyereségdus haszon ismételőknak ajánlható.

A bazár a következőkből áll:

- 1) három női bor kezitaska, mozaik-keppel;
- 1) Viktoria selyem bali legyező, legújabb, bármely kívánat szerinti színben;
- 1) teljes varró táska eszközökkel, talmi aranyba foglalva, meglepően finom;
- 1) legdiszesebb ezukortartó, zarral ellátva, a legfinomabb képfaragó-munkával díszítve;
- 1) férfi talmiarany óra lánczsal, pontos, 2 évi jótállással;
- 1) bor-album, legfinomabb, fényképek számára, külső bronce- vagy china-ezüst díszít-
ményvel;
- 1) díszterem-asztali csengetyű, homalyos új aranyból, finoman ötvözve;
- 1) teljes íróasztal-készlet, ajándéku igen alkalmas;
- 1) általános hírre szert tett japán szivartáska gazdag színjatekkal;
- 14 db. es. kir. kiz. szab. rend. légszivár-szipka (legújabb), mely által a legrosszabb
szivár is a legkitünőbb havanna-izt nyeri.

Ezen elősorolt 10 tárgy csak 5 frtba kerül.

Ezen elősorolt 5 frtos csoporton kívül finomabb kivitelben még 10, 15, 20, 25, egész
50 frtos csoportok is vannak; azonkívül ezer más dísz- és fényüzési arukkal gazdagon fel-
szerelt raktárral diszekedhetünk. — Egyedül csak alólirtól szerezhető meg:

Amigo világkiállítási bazárja

Becs, Praterstrasse 9.

Levélbeli megrendelések posta-utánvét útján, vagy a pénz-
összeg előleges beküldése mellett, azonnal eszközöltetnek.

Pályázat.

Békésmegyében kebelezett Kétegyhá-
za községében rendszeresített község-orvosi
állomás üresedésbe jövén, ennek választás
útján betöltésére, a képviselő testületnek
1874. sz. a hozott határozata alapján ezen-
nel pályázat nyitattik.

Ezen állomással kapcsolatos javadal-

mazás: a községtől 500 frt évi fizetés; azon
kívül az orvosi segélyt igénybe vevő hely-
béli lakosoktól, minden egyes, a pátiens la-
kásán tett látogatásért 20 kr., az orvos la-
kásán rendelt látogatásért 10 kr. tiszteletdíj
vehető igénybe, míg a helybeli illetőségű
teljesen vagyontalan és munkaképtelen sze-
gények ingyen lesznek gyógykezelendők.

Az ezen állomásra pályázni óhajtok fel-

hivatnak, miszerint ebbeli folyamodványai-
kat az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-ában elő-
írt kellékeket igazoló bizonylatokkal felsze-
relten folyó 1874. évi Julius hó 5-én d. e. 9
óraig — a midőn a választás megejtetni fog,
— a községi előljárásnál adják be; —
megjegyeztetik, miszerint elmaradhatlan kel-
lék a magyar — mint hivatalos nyelvnek
irányilag bírása, ezen kívül egyik ajánlatul

fog szolgálni a községben divó román nyelv
beszélése.

Kelt Kétegyházán június hó 8. 1874.

A községi előljárók:

Pópa Petru,

bíró.

Popovics Elek,

Jegyző.

Dr. Handler Mór

orvos- és sebész-tudor, szülész és szemész
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

Titkos betegségeket,

1) az önfertőzésnek minden következményeit, u. m.:

magömléseket,

3-12

az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolysást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

2) húgycsőfolyásokat (még oly idültteket is), a nemzörések bu-
jakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjai-
ban és elcsufításában.

3) húgycsőszűkítéseket.

4) fris és idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérfo-
lyást, és az onnan eredő magtalan-ságot,

5) bőrkütiéseket.

6) a húgyhólyag betegségeit és mindennemű vizeleti nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig, délután 3

órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

**Lakik Pesten, Lipótváros, nádor-utca 13-ik
szám alatt, I-ső emelet, 14. ajtószám.**

■ Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek. ■

70) 1-8

Hirdetés.

Néhai Mojszik András hagyatékából vett jó karban levő nagy

mangorló

(4 öl hosszú, 3 láb széles) minden szerelvényekkel, szabad kézből eladó; Vevők személyesen, vagy bérmentes levélben jelentkezhetnek Szarvason

Kovács János

67) 2-3

festőnél

A székudvari uradalomban

690 hold szántó föld, a folyó évi Október 1-től számítandó 3 évre, haszonbérbe lévén kiadó: bérleti számdéközők a székudvari urad. tisztartó-ságnál kéretnek jelentkezni, — hol is a föltételek iránt bővebb tudomást szerezhetnek.

68) 2-3

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint rézműves üzletemben a legjobb szerkezetű, s szilárdan készített cséplőgép, kerti s tüzi fecskendők, nem különben szivó s nyomó kutak a legjutányosabb feltételek mellett kaphatók; egyszersmind elvállalok minden szakmámba vágó munkák mérsékelt ároni elkészítését — **kezeskedvén munkám használhatósága s jóságáért!**

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve,

Szarvas, 1874. június 10.

Pokorny József,

71) 1-3

okleveles rézműves.

HIRDETMÉNY.

A b.-csabai közbirtokosság részéről — közzé tétetik, miszerint ennek a b.-csabai vasuti indóház közelében fekvő cserép-gyárában fedélcserép kapható és pedig

I. osztályu 14 frt
II. " 10 frtért.

72) 1-3 B.-Csabai közbirtokosság.

Van szerencsém az igen tisztelt közönséggel tudatni, miszerint az eddig a „Lippai gozfü-rész-malmi és fauzletti társulat” czége alatt (azelőtt Lowy Albert) temálott

f a r a k t á r t

átvettük, és azt jól felszerelve, saját czégünk alatt tovább vezetendjük. Főtevévésünk az leendő, hogy üzletünk mindig dúsán és legjobb minőségű faanyagokkal felszerelve legyen, úgy hogy bármintó nagy rendeléseket legtovább itó alatt kiállítani képesek legyünk. Feladatunk lesz, legjobb minőségű faanyagok pontos és jutányos árák mellett kiszolgáltatása által a bennünk helyezett bizodalmat kiérdemeln.

A t. ez. közönségtől becses megrendeléseivel megfizeteléseit kérve, maradtunk legnagyobb tisztelettel

Gyulán június hó 1874

Braun és Czinczár.

69) 2-3

Árverési hirdetés.

Békésmegye bizottságának f. évi május 4-én 175. sz. a. kelt, s a nm. m. kir. belügyministerium által is jóváhagyott határozatánál fogva — a Békés városi 5-ik számú tjkönyvben Békésmegye nevére jegyzett Békésen fekvő, és alább egyenként is elősorolt beltelkek az azokon levő épületekkel együtt — Békés város közházánál 1874. évi augusztus 1-ső napján reggeli 9 órákor tartandó nyilvános árverésen egyenként és külön-külön kikiáltási ár 10 százalékának bánompénz fejébeni letétele, és az egész vételárnak 10 év alatt egyenlő részletekbeni kifizetése mellett, el fognak adatni; és pedig:

I. Az 1011. házszámú, ugynevezett kapitányi lak, u. m. téres és emelkedett fekvésű udvartelken szilárd anyagokból készült és jó karban levő fő-épület: 4 szoba, 1 cselédszoba, kamara, padlás és pinczével; ugyanitt másik rendbeli lakház: 2 szoba, 2 kamara, konyha és padlással; — mellék-épületek:

a) egy nagyobbserü raktár,
b) 6 lóra és 4 telénre való istálló és kocsiszin . . . 12 000 ft.
II. Az 1012. szám, ugynevezett raktárbiztosi lak; 2 szoba, előszoba, cselédszoba, konyha, kamara, pince, és padlással; — melléképület: 6 lóra való istálló és kocsiszin . . . 6000 ft.
III. Az 1855. házszám, ugynevezett hadnagyi lak; 3 lakszoba, cselédszoba, konyha, kamara, padlás és pinczével; melléképület: 4 lóra való istálló és kocsiszin . . . 6000 ft.
IV. Az 1756. és 1757. házszám, ugynevezett főhadnagy-örmesteri ket-

tős épület: 4 lakszoba, 2 cselédszoba, 2 kamara, 2 konyha, 2 külön pince és 2 osztályu padlással; melléképület: 4 rendbeli, összesen 12 lóra való istálló és kocszi szin . . . 9000 ft. kikiáltási áron.

Az árverési feltételek bővebben akár a békési járás szolgabirájánál Békésen, — akár pedig a megyei tisztígyésznél Gyulán megtekinthetők.

Kelt Gyulán, jun. 10. 1874.

Az eljáró megyei küldöttség.

73) 1-3

HIRDETMÉNY.

Csorvási 210 hold földbirtokom és Német-Gyulán levő házamat az e folyó évi sz.-Mihály naptól 3 évre bérbe kiadom. — Értekezhetni alulirottal.

74) 1-3

Pain Antal.

Gazdáknak felette hasznos!!

(Cséplőgépek.) Gazda közönség előnyére a legfontosabb találmány egy új cséplőgép, mely két ember által hajtva egy óra alatt annyit csépel, mint 3 cséplő egy egész nap alatt. — Minden gabona nemet egyenlően jól csépel úgy, hogy a kalászban egy szem sem marad, de a szem nem is sértezik meg. — Beszerzési ára csak 135 frt osztr. ért. bankjegyben bérmentve Gyulára vagy e megye más vasuti állomásához szállítva. Németországban e gépek ezrével vannak elterjedve, sőt e vidéken is találtak már véőre. — A Mayfarth Ph. és társa cég Majnai-Frankfurtban mint legelőnyösebb gyár e gépekben ismeretes. — Megrendelések ugyanott levél által eszközölhetők.